

Prof. Dr. Salim Koca (1952-2020)

Sinan TARİFCİ

Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Tarih Bölümü, Ankara, Türkiye, sinantar@hotmail.com

Salim Koca, 1952 yılında Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı, eski adı Salur olan ve kendisinin bir Oğuz köyüne mensubiyetiyle her zaman övündüğü, Yeşildağ kasabasında dünyaya geldi. 1970-1971 eğitim-öğretim yılında öğrenci olarak intisap ettiği Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Genel Türk Tarihi Kürsüsünden 1975 yılında mezun oldu. 1975-1988 yılları arasında orta dereceli okullarda tarih öğretmeni olarak çalıştı. Bu esnada Almanya'ya giderek Goethe Enstitüsünde Almanca öğrendi ve lisansüstü eğitimini tamamladı. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsünde "Mustafa Kemal Paşa'nın Dokuzuncu Ordu Müfettişliğine Tayini (6 Mayıs 1919)" başlıklı yüksek lisans tezini 1984 yılında tamamladı. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak 1989'da tamamladığı "Sultan I. İzzeddin Keykavus Zamanında Türkiye Selçuklu Devleti (1211-1220)" konulu doktora teziyle de tarih doktoru payesini almaya hak kazandı. 1989'da Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi bünyesinde Yardımcı Doçent, 1990'da Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde Doçent, 1996'da yine Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde Profesör oldu. Prof. Dr. Salim Koca, 09.09.1997-03.08.1998 tarihleri arasında, o dönem Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı olarak faaliyet gösteren Giresun Eğitim Fakültesi dekanlığı vazifesini gördü. 1998 yılında, Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı olarak Giresun Fen-Edebiyat Fakültesini kuran Prof. Koca, 2001 yılına kadar buranın kurucu dekanı olarak görev yaptıktan sonra, Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümündeki görevine döndü. 2001 yılından itibaren Gazi Üniversitesindeki görevine devam eden Prof. Koca, 9 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla, Gazi Üniversitesinden ayrılarak yeni bir üniversite hüviyetini alan Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinin Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünün mensubu oldu. 2019 yılının başında emekliye ayrılan Prof. Koca, sözleşmeli olarak ders vermeye devam etmekteydi. Prof. Dr. Salim Koca, lisans seviyesinde "Büyük Selçuklular Tarihi", "Türkiye Selçukluları Tarihi", "Türk Kültür ve Medeniyeti Tarihi"; lisansüstü seviyesinde de "Türk Kültür Tarihine Giriş", "Türk Kültür Tarihi", "Tarih Araştırmalarında Usul", "Ortaçağ Türk Tarihinin Kaynakları" gibi dersler okutmaktaydı. Uzun yıllar Orta Çağ Tarihi Anabilim Dalı başkanlığını yürüten Prof. Koca, Almanca, Fransızca ve Farsça bilmekte idi.

Prof. Dr. Salim Koca, Selçuklu tarihi ve medeniyeti araştırmalarında çığır açan Prof. Dr. Mehmet Altay Köymen'in yanında yetişmişti. Türk tarihi araştırmalarında Batı düzeyinde bir devamlılığın kurulmasını elzem gören ve bunun ancak "Köprülü Tarih Ekolü" olarak adlandırdığı ekolle mümkün olacağını belirten Prof. Köymen, bu ekolün en tabii mensupları arasında öğrencisi Salim Koca'yı da görüyordu. Prof. Köymen, öğrencisi Salim Koca'yı esas olarak bir "vatan tarihçisi" olarak yetiştirmişti. "Türk tarihi anlayışında ve görüşünde tam bir birliğe" ulaşmış olan usta ve çırağı, yani hoca ve öğrencisi, Türk tarihinin bütünlüğünü savunmaktaydı. Buna göre; Türk tarihini başlıca gövde ve yan devletler olarak ikiye ayırmak mümkündü. Gövde devletler ilk çağda, Orta ve İç Asya'da kurulan Hunlar ve Göktürkler; orta çağda, Orta ve Yakın Doğu'da kurulan Büyük Selçuklular ve Türkiye Selçukluları; yeni ve yakın çağda kurulan Osmanlılar ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti Devleti idi. Türk tarihindeki bu gövde devletlerin herhangi bir halkasının, Türk tarihinden tecrit

edildiği takdirde, Türk tarihinin anlaşılmasının mümkün olmadığına inanmaktalardı. Prof. Dr. Salim Koca, çok yönlü bir tarihçi olarak, çalışmalarını, zaman ve mekân bakımlarından bu gövde etrafında şekillendirmişti. Türk tarihi ve medeniyetinin bu halkalarına ilişkin yazdığı eserler, ders kitabı olarak okutulmaya ve referans alınmaya devam etmektedir. Prof. Dr. Salim Koca, burada bir listesini vermenin maksadı aşacağı çok sayıdaki makalesi bir yana, şu kitapları telif etmiştir: *Türk Kültürünün Temelleri-I* (1990), *Dandanakan'dan Malazgirt'e* (1997), *Sultan I. İzzeddin Keykavus (1211-1220)* (1997), *Türk Kültürünün Temelleri-II* (2000), *Anadolu Türk Beylikleri Tarihi* (2001), *Malazgirt'ten Miryokefalon'a* (2003), *Mustafa Kemal Paşanın Anadolu'ya Geçişi* (E. Semih Yalçın ile) (2005), *Selçuklular'da Ordu ve Askerî Kültür* (2007), *Selçuklu Devri Türk Tarihinin Temel Meseleleri* (2011), *Türkiye Selçukluları Tarihi (Sultan Alp Arslan'dan Uluğ Keykubad'a 1071-1220)* (2016).

Bununla birlikte, Prof. Dr. Salim Koca, yetiştirilmesinin de gereği olarak temelde vatan tarihiyle iştigal ediyordu. Anadolu Türk tarihiyle bağlantılı olarak Selçuklu tarihini, tarihin akışını etkileyen mühim hadiseleri esas alarak, beş seri olarak kaleme almayı planlıyordu: Dandanakan'dan Malazgirt'e (1. cilt), Malazgirt'ten Miryokefalon'a (2. cilt), Miryokefalon'dan Köseadağ'a (3. Cilt), Köseadağ'dan Anadolu Türk Beyliklerine (4. cilt), Anadolu Türk Beylikleri Tarihi (5. cilt) Bunlardan birinci, ikinci ve beşinci ciltleri yazmıştı. Üçüncü ve dördüncü cildi yazma hazırlığı yapıyordu. Hatta ikinci cildi, ikinci baskıda I. Alâeddin Keykubad zamanına kadar getirerek, üçüncü cildin ihtiva edeceği konuların bir kısmını tamamlamıştı. Ayrıca bu dönemlere dair yaptığı yazma hazırlıklarına, topladığı tarihî malzemelere istinaden bir dizi makale de kaleme almıştı. Ancak bu ciltleri bir bütün olarak kitap türünden neşretmeye ömrü vefa etmedi. Bununla birlikte kendisinin daima "bir zillet, feryat, çöküş ve sömürü devri"nin başlangıcı olarak tanımladığı Köseadağ savaşına giden sürecin ve sonrasının, gerek Türklüğün ve Anadolu'nun aleyhine olduğundan ve gerekse halledilmesi ve hüküm verilmesi müşkül pek çok tarihî olay ve olguları barındırmasından ötürü, kendisini yazmakta en fazla zorlayan dönem olduğunu söylerdi.

Prof. Dr. Salim Koca, nevi şahsına münhasır, yani kendine özgü davranış ve karakteri olan bir kimse idi. Ezberi, görsel zekâsı ve hafızası güçlü, çalışkan, gayretli, yetenekli, idealist, azimkâr, vakur, eli açık, inançlı bir şahsiyetti. Son zamanları müstesna, hafta sonu tatillerinde dahi çoğu zaman fakülteodaki odasına gelir çalışırdı. Normal zamanlarda da odasına giren bir kişinin onu yazı yazarken ya da bir şeyler okurken görmediği bir an nadir olurdu. Mehmet Altay Köymen ve Claude Cahen gibi tarihçilerin günde on üç, on dört, on beş saat çalıştıklarını söyler, iyi bir âlimin çalışma saatlerini bu sürelerden aşağı mümkün olduğunca düşürmemesi gerektiğine inanırdı.

2011 yılında geçirdiği kalp krizi sonrasında ve ömrünün son birkaç yılında yaşadığı birtakım talihsizliklerin de olumsuz etkisiyle, ciddi kalp ve şeker hastalığına bağlı rahatsızlıklarından mustarıptı. Vefatından dört beş ay önce başlayan hafif rahatsızlıklarına ilk basamak sağlık kuruluşlarında deva bulamamıştı. Hastalığının ilerlemesi üzerine tam teşekküllü hastanelerde yapılan tetkikler neticesinde taş hastalığı tespit edilmişti. Buna bağlı olarak da kanında enfeksiyon teşhisi konulmuştu. Bir süre Özel Korum Hastanesinde tedavi gören Prof. Koca, taburcu edilerek evde tedaviye başlanmış, ancak enfeksiyon değerlerinin olması gereken seviyeye bir türlü düşürülemediğinden dolayı Gazi Hastanesine yatırılmıştır. Rahatsızlığı burada da devam etmiş, yoğun bakıma alınmış, ancak giderilemeyen enfeksiyona bağlı olarak başka hastalıklar da zuhur edince durumu gittikçe ağırlarmıştır. Prof. Dr. Salim Koca, 6 Ocak 2020 Pazartesi tarihinde, tedavi gördüğü Gazi Hastanesinde, 68 yaşında iken Hak'a yürüdü. Merhum Prof. Koca için 7 Ocak Salı günü, otuz yıl öğretim üyesi olarak görev yaptığı (Gazi Üniversitesi) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin A Blok girişinde ailesinin, meslektaşlarının, öğrencilerinin ve sevenlerinin iştirak ettiği bir tören düzenlendi. Cenazesi 8 Ocak Çarşamba günü, memleketi Beyşehir'deki Yeşildağ Salur Camii'nde öğle namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından defnedilmiştir. Vefatının

birinci sene-yi devriyesine yaklaştığımız bu zamanlarda, Türk kültür ve Selçuklu tarihi ve medeniyetinin büyük limi, yeri kolaylıkla doldurulamayacak olan Prof. Dr. Salim Koca'nın ruhu şad, meknı cennet olsun!

Prof. Dr. Salim KOCA (1952-2020)

(Prof. Dr. Salim Koca, 2016 yılında Konya Büyükşehir Belediyesinin Necmettin Erbakan niversitesi ile birlikte düzenlediği Őehir Konferanslarının konuğu olarak "Anadolu'nun Vatanlaşmasında Selçukluların Rolü" zerine konuşma yapıyor.)